

Dolgozat címe: GEOPHYTA DÍSZNÖVÉNYEKEN ELŐFORDULÓ BAZÍDIUMOS GOMBÁK VIZSGÁLATA

A dolgozatot készítő hallgató neve: Kiss Noémi

Szak, képzési szint és munkarend megnevezése: Növényorvos mesterképzési szak, nappali munkarend

Intézet/tanszék (ahol a dolgozat készült) megnevezése: Budai Campus, Növényvédelmi Intézet, Növénykórtani Tanszék

Belső témavezetők: **Dr. Tóth Annamária**, egyetemi adjunktus, MATE, Budai Campus, Növényvédelmi Intézet, Növénykórtani Tsz., **Szendrei Lilla**, PhD hallgató, MATE, Budai Campus, Növényvédelmi Intézet, Növénykórtani Tsz.

A hagymás és gumós dísznövények elterjedtek és széles körben árusítottak ugyan, de a velük foglalkozó kutatások száma az utóbbi években nem túl jelentős. A *geophyta* növényeket fertőző betegségek, azon belül is a bazídiumos gombák egy kevésbé kutatott terület. A kutatásom során, 2023 és 2024 között ezeket a *geophyta* dísznövényeket fertőző bazídiumos gombákat vizsgáltam. Témavezetőimmal a vizsgálatba tizennyolc izolátumot vontunk be.

Elsősorban arra kerestem a választ, hogy milyen bazídiumos gomba fertőzi az általam vizsgált növényeket. Fő célom a betegséget okozó kórokozók azonosítása volt, a morfológiai bélyegek alapján. További célom volt a vizsgált gombák örökítőanyagának kinyerése és azok szekvenciájának meghatározása, hogy az eredményeket összevethessem egymással, annak érdekében, hogy megtudjam, a morfológiai azonosítás eredményei és a molekuláris módszerek által kapott eredmények milyen mértékben egyeznek.

A vizsgálat során a morfológiai bélyegek alapján történő azonosítás nem volt egyszerű feladat, számos, egymással rokon gombafaj fertőzheti ugyanazt a gazdanövényt, így némely esetben, a kizárólag morfológiai tulajdonságok alapján történő elkülönítés nem lehetséges.

A morfológiai adatokat összevetve a molekuláris eredményekkel, az egyik izolátum esetében az *Urocystis eranthidis* üszöggombát és *Ochropsora ariae* rozsdagombát azonosítottuk.

Mindkét kórokozó morfológiai meghatározását alátámasztottuk molekuláris vizsgálatokkal egyaránt. Az általunk vizsgált *Ficaria verna* növényt fertőző rozsdagombát *Uromyces ficaria* fajként azonosítottuk, bár a szekvenciája hasonlóságot mutatott más fajjal is. A *Muscari* és *Scilla* gazdanövényeken *Uromyces muscari* rozsdagombát azonosítottunk, megjegyzendő, hogy a spórák mérete kismértékben eltért a határozókönyvek adataitól, ezek további kutatás

tárgyát képezhetik. *Puccinia* fajt vizsgáltunk *Scilla* és *Hyacinthoides* növényeken is, melyeket *P. rossiana*-ként azonosítottunk mindkét gazdanövényen. Az eredmények között új hazai előfordulások is szerepelnek, mint az *Anemone* fajon található *U. eranthidis*.